

***ГЕОГРАФІЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА
КОРЕЦЬКОГО РАЙОНУ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ***

ПЛАН

1. ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРЕЦЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
  2. СЕЛА КОРЕЦЬКОГО РАЙОНУ
  3. ГЕОГРАФІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ
- СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРЕЦЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Корецький район займає південно-східну частину Рівненської області і межує на заході та півночі з Гощанським та Березнівським районами Рівненщини, на сході - з Новоград-Волинським районом Житомирщини, на півдні - Славутським районом Хмельниччини.

Територією краю протікає кілька невеликих річок, які впадають у річку Случ. Великі лісові масиви та болота вкривають північну частину району.

Адміністративним центром району є м. Корець (літописний Корчеськ), перша згадка про який датується у літописі Руському під 1150 р. Край має багату і славу історію. У 2000 р. місто відсвяткувало свій 850-річний ювілей. Населення району становить 36,3 тис. чол., з них 7,9 тис. міського і 28,4 сільського населення.

До періоду Київської Русі належать древні городища та могильники поблизу сіл Сапожин, Стовпин, Устя, м. Корець. А "харалужні мечі", про які згадується у "Слові о полку Ігоревім", були, як вважають дослідники, виготовлені у зброярні с. Харалуг з металу, виплавленого в домницях сусідніх сіл Залізниця та Даничів з болотних руд.

Під час князівських міжусобиць населення Корця та навколишніх сіл допомагало волинським князям у їх боротьбі за великокняжий стіл у золотоверхому Києві. Коли в 1151 р. Ізяслав Мстиславович повторно розпочав війну проти Юрія Долгорукого та його суздальців і йшов з Волині на Київ, корецькі жителі "вийшовши, з радістю поклонялися йому".

Саме ця підтримка наших земляків з погоринських та корецьких сіл допомогла Ізяславу Мстиславовичу прогнати Юрія і остаточно утвердитися у стольному граді. Надавали допомогу країни також і сину Ізяслава - Мстиславу в його боротьбі за стольний Київ.

У 1157 р. вокняжився у Києві ще один волинський князь - Ізяслав Давидович (до цього титулувався князем Корчеським). Як бачимо, Корець з

околицями був надійною опорою волинських князів у їх протистоянні з північно-східними прибульцями.

Древній Корець 1239 року бачив славного державобудівника Данила Галицького. Вдруге Данило (тепер уже як король) прийшов в околиці Корчеська з військом у 1258 р., щоб надати допомогу своєму синові Шварну у каральному поході проти так званих "татарських людей".

Так називали жителів Возвгеля (пізніше Звгеля, тепер Новоград-Волинського на Житомирщині) та інших міст на схід від Корчеська, які добровільно піддалися татаро-монголам і пішли в услужіння загарбникам. Пам'ятає Корець князя Федора Острозького (володаря міста з 1386 р) - одного з героїв битви під Грюнвальдом (1410 р) та ватажка загону волиняків у війні чехів з німцями в 1422-1430 рр. (гуситські війни).

Корець був родовою колискою князів Корецьких, серед яких були перші організатори запорізького козацтва, героїчні й відомі особистості, що прославились у боротьбі з турками й татарами.

Зокрема, три сини князя Івана - Василь, Лев і Олександр ще молодими загинули в 1519 р. у кривавій битві з татарами під Сокалем (Львівщина). Бував у Корці і митрополит київський Петро Могила, сестра якого Катерина була дружиною легендарного Самійла Корецького, що прославився на всю Європу своєю самовідданою боротьбою з турками і загинув у 1622 р. у Стамбулі лютою смертю, підвішеним на гаку за ребра.

Селяни й міщани краю брали активну участь у повстанні Северина Наливайка. Зокрема, мешканці Межиріч жваво відгукнулися на заклик одного із сподвижників Наливайка - Григорія Лободи, що розсилав своїх людей "з Овруча на різні місця" (у т. ч. й до Корця та Межиріч), і створили в 1596 р. в селі та околицях дві повстанські сотні під проводом межиріцького вийта Охріма Гуменицького.

Сам Северин проходив з повстанським військом через це славне село, прямуючи наприкінці лютого 1596 р. із Степаня до Корця, який протягом місяця був під опікою повстанців.

А під час Хмельниччини козаки Максима Кривоноса наприкінці липня 1648 р. здобули Корець, піднімали поспільство навколишніх сіл на боротьбу з гнобителями. Місто ввійшло до складу козацької держави й було включено у Звягельський полк на чолі з полковником Іваном Донцем.

Повстанські загони Максима Кривоноса поповнилися багатьма жителями Крилова, Межиріч, Щекичина та інших сіл. А в другій половині 1649 р. в Корці спалахнуло народне повстання, ватажками якого були місцеві жителі Васько Качановський, Федько Возниця, Ясько Коритар, Тимко Рудковський. Було створено великий загін, що пізніше брав участь у битві під Берестечком.

У 1654 р. у Корці з військом перебував Б. Хмельницький. Дух волі надихнув мешканців Межиріч на захист рідного містечка в червні 1660 р., коли під його стіни підійшло двотисячне польське військо. Опір волинян був такий мужній, що ворог відступив.

На Волині ідея козацького патронату не згасала впродовж тривалого часу і після смерті славного Богдана. У 1658 р. козацькі загони стояли в Корці, Межирічах, Гощі та інших волинських містах. На чолі новоорганізованого волинського полку був Тарнавський, який мав резиденцію в Межирічах.

Під час Північної війни між Росією та Швецією у Межирічах та околицях у 1774 р. побували козацькі полки гетьмана Івана Мазепи.

У 1920-21 рр. у Корці діяв один з трьох розвідувальних пунктів генерала Юрка Тютюнника, воєначальника армії УНР, що готувався до Другого Зимового Походу в підрадянську Україну.

У цьому поході брали участь і кореччани. Зокрема, серед 360 повстанців, що потрапили в полон до більшовиків і були розстріляні 22 листопада 1921 р. в м. Базар на Житомирщині, був житель с. Гвіздів Броніслав Білевич.

Наприкінці вересня 1921 р. з околиць Корця у рейд на східноукраїнські землі відбув загін у 30 шабель під орудою Василя Нельговського.

У 20-ті роки Корець опинився на самому радянсько-польському кордоні. Вогні у вікнах його будинків у темні ночі були маяками для тих, хто втікав з більшовицького "раю". Саме тут, в околицях Корця, перейшов кордон один з організаторів Вільного Козацтва, керівник повстанського руху в Гайсинському повіті на Вінниччині отаман Ананій Волинець, якого пізніше совети розстріляють.

У роки війни (1941-1945) на теренах району активно діяли загони УПА та підпільники. У лісах поблизу сіл Даничів і Головниця діяла школа новобранців УПА. А на плодоовочевому заводі в Корці для повстанців нелегально виготовлялися консерви.

У грудні 1945 р. війська НКВД почали здійснювати посилену блокаду місць базування повстанських відділів у трикутнику Гоща-Межирічі-Корець. Тоді ж вкотре було використано провокаційний метод, коли енкаведисти у формі вояків УПА чинили розбій і грабунки в селах та на хуторах краю.

Проте боротьба продовжувалася. Про звитяги і втрати цієї нерівної боротьби, про її героїв і рядових учасників, про живих і мертвих, про тих, хто вклав у фундамент незалежності України своє здоров'я, кров або й саме життя, ви, шановні читачі, дізнаєтеся з цієї книги.

Територія Корецького району складає 72 тис. га., протяжність з півночі на південь - 25 км, зі сходу на захід - 32 км. Лісовий фонд становить 10.4 тис. га.

Природно-ресурсний потенціал: поклади каоліну, гончарна глина, будівельний камінь та пісок, запаси мінеральних родонових вод.

В усіх сферах економічної діяльності зайнято близько 5 тисяч чоловік.

У промисловому комплексі району діє 7 промислових підприємств різної форми власності: ДП АТЗТ "Фаворит", КВТП "Радон". Великомежиріцький плодоовочевий консервно-сушильний завод, СП "Корецький хлібокомбінат", Корецький комбікормовий завод, ТОВ "Віта" (виробництво цукру-піску, хлібобулочних, кондитерських, ковбасних виробів), ПП "Богданівський цегельний завод".

Провідне місце в економіці району займає сільське господарство.

В агропромисловий комплекс району входять 50 підприємств, у т.ч.:

9 сільськогосподарських товариств

8 сільськогосподарських виробничих кооперативів.

7 приватних сільськогосподарських підприємств.

2 державні сільськогосподарські підприємства.

24 фермерські господарства.

Основні напрями розвитку:

виробництво продукції тваринництва,

виращування зернових культур,

цукрових буряків,

кукурудзи,

кормів.

Транспортне обслуговування району здійснюється автомобільним транспортом. У сфері торгівельного обслуговування населення працює 257 підприємств. Функціонує два ринки на 1200 робочих місць.

В галузі культури діють:

11 будинків культури,

25 клубів,

будинок школяра,

школа мистецтв,

32 бібліотеки,

історичний музей.

На державному обліку знаходиться 74 пам'ятки історії та культури.

В районі 50 населених пунктів, з них одне місто.

Вигідне географічне положення, розміщення на перетині торгових шляхів спонукало до інтенсифікації економічного розвитку міста і околиць, що в свою чергу сприяло містобудуванню, особливо в середні віки. Найбільшої уваги в історико-архітектурному аспекті заслуговують споруди світського і церковного характеру.

Головною архітектурно-історичною перлиною Корця без сумніву є живописні руїни старого замку. Як магнітом притягують подорожнього загадкові руїни - німі свідки колишньої магнатської слави князів Корецьких.

Замок закладений у 1386 році князем Федором Острозьким. В першій половині XVI ст. князь Богущ Корецький укріпив замок мурами. Тоді ж було побудовано чотириарковий кам'яний міст. Зараз подібні мости збереглися тільки в Кам'янець - Подільському та в смт. Цумань на Волині.

В XVII - XVIII ст. замок перебудовувався і набув рис світського характеру. Це був цілісний комплекс, який складався з житлових, господарських споруд, замкової церкви, розкішного саду та ін.

Замок оточений високими стінами і ровом, куди в свій час були відведені води р. Корчик. В 1832 році в замку спалахнула пожежа, яка повністю його знищила всередині. Залишилися тільки стіни. Потім декілька разів намагалися його відреставрувати, але без відчутного результату.

На північ від замку, майже впритул до головної вулиці міста, стоїть Миколаївська церква, збудована в 1834 році в стилі класицизму за заповітом Ю. Чарторийського.

В основі композиції її плану лежить типова для волинського культового будівництва трьохчастинна структура з дещо розширеною та підвищеною середньою, або центральною частиною. В 1844 році в храмі було встановлено іконостас, а в 1860 р. - горішне місце і жертovníк.

Біля Миколаївської церкви знаходиться добре збережений малий палац Ю. Чарторийського, збудований ним в 1788 році з наміром надати цій будові світського характеру на противагу просторово ізольованому розташуванню старого замку. Широкий покатий партер об'єднає двоповерхову будівлю з головною вулицею Корця. Навпроти малого палацу видно будівлю келій Воскресенського монастиря.

Є непідтвержені документально свідчення, що в 1064 році ігумен Києво-Печерського монастиря Варлаам заклав на цьому місці жіночий

монастир Благовіщення Пресвятої Богородиці, який був зруйнований татарами в 1242 році.

Вони збудовані в 1764-1767 р. в стилі пізнього бароко. Належали колишньому Воскресенському монастирю отців василіан. Споруда зараз реставрується за участі Свято-Троїцького монастиря. На лівому березі р. Корчик, на невеличкому підвищенні розмістився приходський костел св. Антонія.

Костел на цьому місці був заснований князями Корецькими ще в 1533 році. В 1706 році споруду було оздоблено декором в стилі бароко, а в 1916 році повністю перебудовано.

В південній частині розміщений вхід і дзвіниця з арками для дзвонів. Костел орієнтований алтарною частиною на захід. Основний об'єм доповнений часовнею, покритою куполом. Нині діючий.

Найбільшим архітектурним ансамблем м. Корця є жіночий Свято-Троїцький монастир. Він задумувався в 1620 році як францисканський кляштор.

Як відзначалось вище в 1831 р. через польське антиросійське повстання будівлю у католиків було вилучено й передано православної громаді.

В 1863 році тут заснували жіночий православний монастир, який без перерв діє до сьогодні. Підпорядкований безпосередньо Московському Патріарху.

Ансамбль складається з Троїцької церкви, Теплої (літньої) церкви Іоанна Предтечі, келій і Надбрамної дзвіниці. Трохи далі в сторону Києва біля дороги видніється дерев'яна церква св. Георгія. Вона знаходиться на території центрального міського кладовища. Дата побудови не з'ясована. Відомо, що поновлена вона була в 1877 році.

2. СЕЛА КОРЕЦЬКОГО РАЙОНУ

Березівка (до 1957 року-Мала Харуча). Перша згадка - 1623 рік. Площа - 121,8 га. Населення - прибіл.225 чол. Кількість дворів - 102. На території села є ЗОШ I ступеня., ФАП., Українська православна церква св. Параскеви, Село підпорядковане Іванівській сільській раді.

Богданівка. Перша згадка - 1584 р. Площа-171,6 га. Населення - прибіл.591 чол. Кількість дворів - 233. Підпорядковане Бриківській сільській раді. В селі діє загальноосвітня школа I-II ступеня, публічно-шкільна бібліотека та фельдшерсько-акушерський пункт.д.іє церква св. Параскеви (УПЦ). Поблизу села - курган III-II тис. до н. е.

Бокшин. Перша згадка - 1577 р. Площа - 99,1 га. Населення - бл.78 чол. Кількість дворів - 102. Підпорядковане Світанківській сільській раді. На території села знаходиться Українська православна церква св. Параскеви.

Бранів. Перша згадка - 1855 рік. Площа - 55,4 га. Населення - бл.103 чол. Кількість дворів - 55. На території знаходиться фельдшерсько-акушерський пункт, українська православна церква св. Михайла.

Бриків (центр сільської ради). Перша згадка - 1577 р. Площа - 146,4 га. Населення - бл.484 чол. Кількість дворів - 178. На території села є загальноосвітня школа I-II ст., публічно-шкільна бібліотека, клуб, ФАП. Діє Українська православна церква св. Параскеви.

Велика Клецька (центр сільської ради). Перша згадка - 1629 р. В селі знайдено предмети епохи неоліту.

За 3 кілометри на захід села та на сході села є кургани. 1910 р. - відкрито церковно-приходську школу, в якій навчалося 30 дітей.

Площа-354 га. Населення - бл.60чол. Дворів-265.

Заклади соціальної сфери: ЗОШ I-III ступенів, клуб, публічно-шкільна бібліотека, фельдшерсько-акушерський пункт, стоматологічний кабінет.

На території села є УПЦ св. Дмитра.

Великі Межиричі (до 1965 року - Межиричі) - центр сільської Ради. Перша згадка - 1544 рік. Площа населеного пункту - 583,7 га. Кількість населення - бл. 2071чол. Кількість дворів - 751. З ХУІ до поч. ХХ ст. Межиричі були містом. 1793 - 1800 роки - в містечку закладений перший на Волині Ботанічний сад.

Замок (мур)	1550-1780 рр.	вул. Б. Хмельницького
Костел Св. Антонія (мур)	1533-1916 рр.	вул. Костельна
Троїцький монастир (мур)	17-19 ст.	вул. Київська, 56
<i>Троїцький собор (мур)</i>	<i>1620-1880 рр.</i>	<i>вул. Київська, 56</i>
<i>Корпус келій (мур)</i>	<i>1620-1880 рр.</i>	<i>вул. Київська, 56</i>
<i>Тепла церква Іоанна Предтечі (мур)</i>	<i>1890 р.</i>	<i>вул. Київська, 56</i>
<i>Дзвіниця (мур)</i>	<i>1905 р.</i>	<i>вул. Київська, 56</i>
Миколаївська церква (мур)	1834 р.	вул.Б. Хмельницького
Келії монастиря францисканів (мур)	1754-1767 рр.	вул. Монастирська
с. Великі Межиричі		
Костел Св. Антонія (мур)	1702-1725 рр.	
Садиба графів Стецьких (мур)	18 ст.	
<i>Палац (мур)</i>	<i>1789 р.</i>	
<i>Флігелі (мур)</i>	<i>1789 р.</i>	
Петропавлівська церква (дер)	1733-1848 рр.	
Покровська церква (дер)	18 ст.	с. Світанок

3. ГЕОГРАФІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ

Географічна класифікація опирається на факт географічного сусідства народів і відбиває спільний характер їхнього проживання в межах якийсь, найчастіше великої території.

Єдиною прийнятою у всіх країнах світу географічною класифікацією є так звана "континентальна" класифікація:

народи Австралії й Океанії;

народи Азії;

народи Америки;

народи Африки;

народи Європи.

Географічна класифікація ґрунтується на тому об'єктивному, безсумнівному факті, що етноси розселені в певних частинах ойкумени й зони їхнього розселення перебувають у межах регіонів, відомих за географічними даними.

Користуючись матеріалами різних розділів географічної науки, можна в межах великих регіонів розглядати етноси по певних кліматичних або ландшафтних областях і одержати уявлення про фізико-географічне середовище їхнього перебування. Зазначені обставини, цінні самі по собі й тим, що відбивають як загальні, так і часткові моменти, для характеристики етносів, однак, дають лише первинну схему.

Із цієї причини географічна класифікація, зручна на початковому етапі вивчення етнічної картини світу, повинна доповнюватися іншими класифікаціями, тому що не може відповістити на запитання, чому в подібних за ландшафтом й клімату областях Старого й Нового Світу живуть різні етноси.

Або чому великі регіони типу Азії, Америки, Африки багатоетнічні і як у такому різноманітті виділяти родинні й неспоріднені етноси, тобто як їх систематизувати?

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуссейн-Заде С.М., Тикунов В.С. Состояние, проблемы и перспективы классификации в географии. В кн.: Классификация в современной науке. - Новосибирск, Наука, Сибирское отд., 1989. - С.119-129.
2. Пам'ятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. - К., 1986. - Т.4. - С.161-162.
3. Тикунов В.С. Классификации в географии: ренессанс или увядание? (Опыт формальных классификаций). - Москва-Смоленск: Изд-во СГУ, 1997. - 367

Взято з : **UKRREFERAT.COM**

<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=71569>